

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane)
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Metropolitul Blajului.

Ziua de 12/24 Maiu a acestui an, a fost pentru biserica română greco-catolică din țeara noastră, o zi de înaltă bucurie, și va rămâne pentru ea o scumpă aducere aminte. În această zi, Dumineca trecută, s'a întâmplat, după sosirea la Blaj a noului Metropolit, așezarea lui în scaun, (instalarea). Excelența Sa Metropolitul *Dr. Victor Mihali* e unul din cei mai iubiți arhieri români aflători în viață. Nici-odată, de când, nainte cu 20 de ani, a fost pus în fruntea diecesei Lugojului ca Episcop, nici nainte de aceea, dînsul n'a încetat a arăta pe față, că pe lângă omul credincios bisericii sale, mai e în fiecare clipă a vieții, și credinciosul națiunii sale! Fusesse ales, acum doi ani, de Metropolit, și guvernul unguresc îl pândia mereu cu ochii, că ce ținută va lua acum mai ales față de planurile de legi bisericești plănuite de guvern? *Dr. V. Mihali*, Episcop încă al Lugojului, n'a stat nici o clipă la îndoială, ci, alăturarea cu ceilalți arhieri români și catolici, a mers în casa magnaților și a luptat, prin votul seu, *contra* planurilor guvernului. A și fost trăgănată întărirea lui lungă vreme, aproape trei ani! În sfârșit a urmat totuși. Și toate inimile române au săltat de bucurie, și așteptau cu mare dor venirea lui spre a-și lua în seamă noul post. S'a întâmplat și aceasta în Dumineca trecută. Și venirea Excelenței Sale dela Lugoj până

la Blaj, a fost o adevărată cale de triumf. Atâta lume 'l-a întâmpinat în drumul seu, și cu atâta însuflețire și paradă, că într'a-devăr o așa mișcare viuă nu s'a mai văzut în popor, decât, chiar în luna aceasta e anul, când comitetul național român a plecat la Cluj!

Nădejdi frumoase are legate biserica greco-catolică, de noul seu Metropolit și frumoase nădejdi leagă de dînsul și națiunea română peste tot. Pe pragul bisericii sale metropolitane, Dumineca trecută, noul Metropolit a făcut, în fața altarului și a lumii române, sărbătorească făgăduință, că *va lupta din toate puterile sale, cu toată iubirea sa, pentru biserică și neam, ca așezămintele bogate ce 'i-s-au dat în grije, să fie păstrate, ba chiar îmbogățite, și nici o vijelie să nu le primejduiască! Așa să-i ajute D-zeu!..*

Trecutul frumos al Excelenței Sale, și făgăduința aceasta nobilă, ne umple inima de veselie, și ne îndeamnă să ne alăturăm la bucuria bisericii greco-catolice, ferindu-o pentru norocirea ce-a ajuns-o, și dorind noului ei Archipăstor, viață îndelungată și tărie dela D-zeu pentru a-și pute împlini frumoasele planuri pentru ea! —

Biserica greco-catolică are și ea lipsă mare, foarte mare, de cărmaci înțelepți și cu braț tare, și nădejdea tuturor e, că în *Dr. Mihali*, 'și-'l-a găsit!

Dee D-zeu ca așa să fie!

Din hotăririle congresului.

— Privitor la căsătoria civilă —

După o lucrare de 8 zile, Luni, în săptămâna asta, s'a încheiat congresul național bisericesc al Metropoliei gr.-or. române din Transilvania, Ungaria și Bănat. S'au luat în el mai multe hotăriri de o însemnătate unele mai mare altele mai mică. Trecând peste disputele ce s'au născut la cutare ori cutare întrebare pusă spre dezbateră, dăm și noi cetitorilor nostri numai hotăririle ce credem că-i privesc, și e bine să aibă știre despre ele. Între acestea ținem a fi, la locul întâiu, cele-ce s'au hotărît privitor la ținuta bisericii față cu căsătoria civilă ce se va introduce doar' cu anul viitor. Eată hotăririle acestea, pe care trebuie să 'și-le însemne fiecare creștin și Român adevărat:

1. *Biserica ca atare, va privi de încheiată și întărită numai acea căsătorie, care se va face și în biserică!*

2. *Toate căsătoriile încheiate altfel, nu se vor socoti ca încheiate (ca fiind).*

Dar' consistorul metropolitan n'a pierdut nici aceea din vedere, că încheierea căsătoriei civile va aduce poporului, pe lângă nouă neplăceri, încurcături și îngreunări, și nouă sarcini bănești, — ear' avându-le pe acestea în vedere, a hotărît ca să se iee anumite măsuri din partea bisericii pentru ușurarea credincioșilor ei, în fața stărilor grele ce-i așteaptă în curând. Se știe că tinerii trebuiau să-și

FOIA.

Dări de seamă.

IX.

Librăria Carol Müller.

Revenim azi asupra cărților eșite de sub tipar în librăria dlui Carol Müller în București, înșirate în numărul trecut, și vom spune asupra lor, pe scurt, vederea noastră, pentru-ca bunii nostri cetitori dorind, poate, să aibă pe una oare-care, să cam știe ce va afla în ea și de e vrednică ori nu a se cheltui cumpărându-o. Au eșit anume, în ediția dlui C. Müller, în timpul din urmă, următoarele:

„*Poesii*“ de *Ioan N. Roman*. Un volum (carte) de 15 coale tipărite (într-o coală se numără 8 foi), eșit de sub tipar în anul acesta. După toată dreptatea vorbe bune putem spune despre aceste poesii. Dl Roman a depus în ele bucuriile puține și întristările d-sale cele multe de care a avut parte în viață. Un

suflet simțitor în multe locuri tresare cetind câte o poezie a dlui Roman, recunoscându-se pe sine însuși cu ale sale bucurii și ale sale pătimiri în cele spuse într'însa. Recomandăm cartea. Costă 1 fl. 25 cr.

„*Dan*“, roman de *Al. Vlăduță*. Volum de 21 coale tipărite, pe hârtie frumoasă cu tipar ales. E un roman (povestire mai lungă) alcătuit după chipul desevirșit și atrăgător al scriitorilor înaintași și mari din Franca. E cel mai bun roman scris în limba românească. Dl *Vlăduță*, poet fruntaș al neamului nostru românesc, a îmbrăcat povestea d-sale în toată lumina și căldura unui suflet sănătos și a unei minți bine văzătoare. Descrie pe un tiner cuminte, dar' fără noroc, Dan. Față de față romanul e amețitor de frumos. Așa minunat știe scriitorul lui prinde stări sufletești ce au farmec, și așa le descrie de luminos, că pe multe locuri te întrebă: dar' bine, asta de unde o știe, că doar' eu am simțit-o ori am pățit-o atunci, ori atunci!... așa de firese e scris. Cetind pe „*Dan*“ 'ți-se ridică mult gustul literar, că nu te mai mulțumește

apoi fiere carte! Nu e scris chiar poporal, dar' la înțeles. Cere încordare de minte și pe alocurea cugetare mai adâncă asupra celor atinse. Fără doar' și poate îl recomandăm cetitorilor nostri ca fiind foarte bun. Costă 1 fl. 85 cr.

„*Poveste tristă*“, roman eșit din peana scriitorului francez *Francisc Coppée*, tradus de *Dumitru Stăncescu*. Scriitorul francez numit e un poet de frunte al falnicei națiuni. Romanul d-sale este de o dulceață nespūsă! Dacă 'l-ai luat cu mână și 'l-ai început nu-'l mai poți pune jos, până să-și sfârșești. E povestea unei triste dragosti nevinovate a unui tiner cu suflet cald și a unei copile ce-'l iubește nebun! E desevirșit și gingaș, și nimeni va pute să-și bage o vină. Despre cum e tradus, cetitorii nostri cari au cetit povestea „*Sirena*“, își pot face închipuire, văzând în ce limbă românească luminoasă scrie dl *Stăncescu* Romanul acesta și cel al domnului *Vlăduță*, sânt niște dragi podoabe ale literaturii noastre, și cinste fac celui-ce le poate arăta pe masa sa. Costă 75 cr.

dobândească dela protopopi îngăduință de căsătorie (țidulele de canunie), pentru care plăteau o anumită taxă protopopului. S'a zis: Sarcina aceasta să o descărcăm de pe poporul credincios, îndatorându-l numai să-și ceară îngăduința, dar' să nu mai plătească pentru ea! Eată hotărîrea:

3. Pentru a înlesni încheierea căsătoriilor se reduc vestirile la 1 vestire și îngăduințele (țidulele) protopopești să se dea fără plată.

4. Se va ușura pe viitor umblarea în pricinile de despărțire.

5. Matriculele bisericesti (adecă protoalele născuților, cununaților și morților) se susțin și mai departe, pentru socotelile bisericii.

6. Ștergându-se plata pentru țidulele protopopești, protopopii perd un frumos venit al lor, de aceea biserica va îngriji ca oare-cum să-și răsplătească pe altă cale pentru această pierdere.

Precum poate înțelege fiecine, scopul consistorului și al congresului în hotărîrile sale acestea a fost foarte nobil: de a obliga pe credincioșii sei, ca și pe viitor să țină tare la binecuvântarea bisericii și să nu facă să se lipsească de această binecuvântare, ear' pentru-ca să nu aibă pricină a zice, că le face și încheierea civilă cheltueli și greutăți, a hotărît scărițarea unei cheltueli bisericesti de până aci, ca să-și poată coperi cu ea cheltuelile dincolo, unde îl silește noua lege. Au fost și unii deputați, care au zis să așteptăm să vedem ce face poporul în fața noiei stări de lucruri, și numai mai târziu, vîzînd relele urmări, să facem scărițările acestea: congresul însă a hotărît așa, arătînd că biserica înainte și de bunăvoie îi face poporului seu ușurarea, ca în schimb și el cu atât mai virtos să țină la ea!

Și noi nădăjduim, că poporul va și ține, și nu se va instrăina de legea lui D-zeu și de sfântul altar'

Despre altele în alt număr.

Dela Lugoj la Blaj.

Asupra mergerii însăși a noului metropolit Dr. Victor Mihali, dela reședința sa episcopescă din Lugoj, la cea arhiepiscopescă și metropolitană în Blaj, dăm încă următoarele amănunte:

Despărțirea de cătră credincioșii sei din Lugoj, a fost și ea frumoasă. Tot ce Lugojul are ales și popor mult 'l-a însoțit la gara drumului de fer, cu mare alaiu, urcându-se cu dinsul mulți fruntași bisericesti și mai mulți țerani, spre a-l însoți în drumul seu.

La Radna-Lipova apoi, s'a adunat, Sâmbăta trecută, popor român mult din toată împregiurimea, anume din comunele: Șiria, Covasînți, Cuvin, Ghioroc, Miniș, Păuliș, Radna, Solmoș, Lipova, Siștaroveț și altele, fără osebite de confesiune (credință), și cu strigăte însuflețite de „să trăească” au întimpinat sosirea în gară a Înaltului arhieru. 'L-a salutat cu o vorbire în numele poporului, Dr. G. Popescu, adv. în Lipova. Excelența Sa a mulțumit cu multă iubire și a dat binecuvîntarea arhierescă, apoi trenul s'a pus în mișcare, între noue și puternice urări din partea mulțimii.

Aceeași însuflețită primire 'i-s'a făcut la Bîrzava, în comitatul Aradului, unde preotul comunei 'l-a bineventat în numele poporului român de pe Murș. Și de aci mai departe la toate stațiunile, mai ales însă după intrarea în Ardeal, se urcau pe tren preoți, învățători, inteligență și țerani, cari grăbiau la Blaj, la frumoasa sîrbare.

La Teiuș apoi a fost lucru mare!

Toate trenurile ce aci se întîlnesc din trei părți, aduceau mulțime de Români! Cu trenul dela Oradea-mare a sosit episcopul Pavel cu mai mulți preoți și câțiva profesori din Beiuș. Apoi o mulțime de preoți și altă inteligență din Cluj, de pe Cîmpie, de pe valea Murșului etc. Cu trenul dela Blaj a sosit deputația numeroasă a clerului, sub conducerea rev. domn Dr. Augustin Bunea, secretar metropolitan. Fiecare membru al deputației avea pe piept câte o frunză de stejar, ear' în mână ținea ramuri verzi.

Peste 2000 de oameni așteptau cu nerăbdare sosirea trenului dinspre Arad. În urmă eată sosește. Trenul intră în stație greoiu și pușîind. Când figura iubitului așteptat s'a ivit în ușa cupeului, un puternic strigăt de mii de giasuri de „să trăească” a răsunit

în gară! și numai atunci au început să înceteze, când domnul protopop din Mihalț a început să-și vorbească în numele poporului.

Excelența Sa 'i-a răspuns adînc mișcat, spunînd că într'adevăr nu s'a așteptat la așa primire, dar' va strădui să se arete vrednic de dînsa. Alte mii de strigăte de „să trăească!” A urmat apoi altă vorbire de întimpinare din partea clerului din Blaj, prin rostul dlui Dr. Augustin Bunea, vorbire foarte însuflețită, sfîrșită cu vorbele „Excelența Sa metropolitan Victor să trăească!” Și noue urări din partea mulțimii.

Excelența Sa metropolitul mișcat până la lacrimi a răspuns și acestei vorbiri și acestei mare cinste ce 'i-se face!

De aci apoi până la Blaj, în lungul drumului era plin de popor ce aștepta să-l vadă măcar în fuga trenului și să-l salute.

În comuna Cistelu, clopotele sunau și poporul îmbrăcat în haine sîrbătorești cu frunze și cu ramuri verzi, a eșit întru întimpinare.

La Crăciunel întreg satul era la gară în frunte cu preotul, care 'l-a salutat pe Înalt Preasfinția Sa cu calde cuvinte, ear' 12 ficiori țerani au jucat, înaintea cupeului, Călușerul.

Dincolo de gara Crăciunelului, pe drumul care ducea la sat un lucru frumos a fost dat a se vedea: stătea pe drum un șir lung de boi prinși la jug pîreche de pîreche, și lîngă fiecare pîreche un tiner țeran. În acest chip nou și foarte frumos, au dat ei semn sîrbătoririi!

La Blaj gara este înțesată de public ales. Dela gară până în oraș, popor mult de-a stînga și dreapta drumului. La arcul de triumf din marginea comunei, sînt ca la trei mii țerani îngîrămădiți. Toți așteaptă cu nerăbdare. Se aud treascurile. Semn că trenul e sub Blaj. Deodată apare; de pe peron vedem mașina puternică, tîrînd după sine o mulțime de vagoane. Parcă ar fi o pădure, atâtea crengi verzi se inclină din fiecare fereastră și ușe. Uralele ce isbucnesc înecă sgomotul trenului ce intră în stație. Lume multă se coboară, din toate părțile țerii adunată. Chiar și din Marmăția au venit 26 de inși, conduși de vicarul Tit Budu. Toți caută să zărească figura iubită a noului metropolit. Când o zăresc, când Excelența Sa Dr. V. Mihali se dă jos din vagon, aclamările abia se mai termină. Arhieru dă binecuvîntare cu mîna.

Solgăbiruul Simonfy îl salută în numele administrației. Dl director Muntean rostește

„Studii de economie politică și finanțe” de Dr. Nicolae Idieru, e o carte de 42 coale mari tipărite, cuprinzînd învățături prețioase asupra așa numitei „economii politice”. E de mare folos pentru cel-ce poate să o citească. E numai volumul I., dar vor apare și celelalte (vre-o 3—4 încă). Din bibliotecile de pe lîngă scoale sau casine, negreșit să nu lipsească. Costă 2 fl. 50 și în asemănare cu mărirea și folosul ei, nu e scumpă!

„Ioan Vodă cel Cumplit”, chip din istoria neamului românesc, de B. P. Hașdău. E destul să spunem, că e scrisă de domnul Hașdău, cel mai învățat bărbat ce a avut până în zilele noastre neamul românesc, pentru-ca să se știe că cartea e bună. E descriere mai amănunțită a vieții acestui cumplit Domn român. Prețul 1 fl. 50 cr.

„Femeea” în trecut, present (timpul de față) și viitor, de A. Bebel, scriitor neamț, tradusă pe românește. E o cercetare asupra vieții femeii în toate timpurile, voind să arete că ea ar fi neîndreptățită în asemănare cu bărbatul și că ar trebui să 'i-se dea și ei

aceeași libertate și aceleași drepturi ca bărbatilor. Carte pentru oameni de știință, bună însă și în bibliotecile noastre. E de 29 coale și costă numai 1 fl. 25 cr.

Dintre celelalte mai de preț ar fi cartea pentru învățători numită „Încercări critice asupra învățămîntului nostru primar” de St. C. Mihailescu. 17 coale. 1 fl., carte în care se scot la iveală greșelile ce se fac în învățămînt și se arată cam cum ar trebui ele îndreptate. E însă scrisă mai ales pentru școalele din România, în care învățămîntul altfel este întocmit ca la noi. — Tot pe învățători îi priesc și cărțile „Conducătorul copiilor la scriere și citire” și „Povățitorul învățătorului de clasa I. primară” de I. Cionca.

Acestea sînt cărțile mai însemnate din cele înșirate în numărul trecut, ca scoase de sub tipar prin librăria G. Müller, și cari se pot ave dela „Institutul Tipografic” din Sibiu. Asupra „Bibliotecii pentru toți”, publicație foarte bună, — vom scrie în alt număr.

Prier.

Poesii populare.

Din Cojocna

culese de Victoria Nemeș, jună.

M'a făcut măicuța 'n ziori
Spre Dumineca de Flori,
Căți feciori pe-un lat de țeară
Toți aleargă să mă ceară,
O lume de-a alerga
Măicuța nu m'a da,
Că pe mine m'a făcut
Cum măicuți 'i-a plăcut,
Nici înaltă nici micuță
Cum e fata mai drăguță,
Două fețe de bujor
Să fiu dragă tuturor.
M'a făcut și m'a 'nchinat
De noroc 'mi-a descîntat,
M'a stropit cu pană verde
Să fiu dragă cui mă vede,
Și de-atunci, badiță zeu,
Pier voinici de dorul meu.

apoi o bine simțită vorbire la adresa noului Metropolit, în numele comitetului de primire, sfârșindu-o cu „*Bine ai sosit! Mulți, mulți și mulți ani!*” — Metropolitul mulțumește. În drumul spre oraș, la poarta de triumf, îl bine-ventează primarul *Ianza*. La treptele bisericii catedrale îl întâmpină membrii capitolului din Blaj cu vicarul *I. M. Moldovan* în frunte, care spune cât de mare e bucuria bisericii gr.-cat. că, în urmă, după atâta așteptare și văduvie, i-a sosit iubitul mire! Metropolitul răspunde încheiând cu vorbele, ca nădăjduiește, că cu spriginul onoratului capitol, *va pute apăra biserica de toate primejdiiile ce ar veni asupra ei*. S'a slugit apoi vecernia, după care a urmat intrarea în curtea metropolitană. Aci l-au întâmpinat întâiu copilele internatului român, dintre care una i-a rostit o mică poesioară făcută anume pentru acest privilegiu, apoi i-a ținut vorbiri potrivite și alese, dnii *Aron Deac* și *Alexandru Pop*.

Excelența Sa a intrat în palatul episcopesc, și publicul s'a risipit prin oraș pentru a se odihni și a se scula pe mâne, Duminecă, la o mai mare sărbătorire, despre care vom scrie în numărul viitor.

Adunarea dela Dobra,

despre care am scris în numărul nostru 19, a fost oprită de solgăbirul locului. Precum se spune, sate întregi se pregăteau a lua parte la ea, și solgăbirul ca să impedece aceasta, a trimis o poruncă anume prin sate, oprind mergerea și ținerea adunării. Afară de aceea gendarmi au cutreerat prin sate și spuneau fel și fel de scornituri. Opreliștea s'a făcut sub cuvânt că la Dobra se pregătește în ascuns te miri ce lucru primejdios statului!

Dl *A. Nicoară*, conchemătorul adunării, a mers însă în ziua pusă, la Dobra, și a fost foarte bine primit de un număr de inteligenți și popor. Dl *Hadan* i-a rostit o caldă vorbire, căreia dl *Nicoară* i-a răspuns, în fața unui mare număr de popor, mișcat până la lacrimi de năcazul nedreptății ce ni-se face mereu.

Seara a fost concertul corului dlui *Toma Roșu*, inv. în Deva, care a reușit bine, ear' după concert petrecere veselă până dimineața.

Se plănuiește o nouă adunare!

Examene la sate.

Din lipsa de spațiu, vom face numai pe scurt notițe din dările de seamă ce primim despre examenele de pe la scoalele noastre dela țară.

Din *Armeni* ni-se scrie, că examenul de vară, ținut acolo de dl învățător *George Petru* cu băieții de școală, a avut un sfârșit deplin mulțumitor, și spre bucuria părinților. Băieții răspundeau cu curagiu și respicat, și declamau și cântau frumos. Oamenii sânt mulțumiți cu dl învățător al lor.

Din *Domnin* (în Sălagiu) ni-se scrie, că ziua de examen a fost adevărată zi de sărbătoare pentru comună. Școala era frumos împodobită cu verdeață, și cu o poartă de crengi verzi. Băieții curați și curat îmbrăcați. Au fost examinați 84 de inși. Răspunsuri frumoase; cântări frumoase, declamații frumoase, cari toate au făcut multă cinste dlui învățător *Ipatie Teodoreanu*. L-a lăudat dl protopop și i-au mulțumit oamenii pentru buna învățatură ce dă copiilor lor. Școlarii pe lângă carte, au învățat și lucrul de mână. Pentru a arăta sporul de acest fel, băieții au pus spre vedere, în sala de examen, pălării de paie împletite de ei, ear' copilele legături și cusături frumoase.

În *Lancrăm* (lângă Sebeș), școală gr.-or. cu trei învățători, examenul din 8 Maiu a avut sfârșit deplin mulțumitor. Domnii învățători *I. Bucur*, *I. Bercan* și *Vas. Blaga*, au străduit să dea bună învățatură școlarii, și au și isbit a o face, — deși oamenii, ni-se spune, n'ar fi tocmai mulțumiți cu sporul clasei a doua de băieți.

*

Rugăm pe domnii, cari ne scriu despre sfârșiturile examenelor, să ne scrie cât se poate pe scurt și ținând în vedere mai ales părerea poporului însuși, a părinților, — și noi dăm cu plăcere loc veștilor tuturor, despre examene.

Ziua de 3/15 Maiu.

Din *Porcești* ni-se vestește, că în ziua de 3/15 Maiu, eșind învățătorii cu școlarii din *Porcești* și oaspeți mulți din *Tălmăcel* și *Boița*, afară, la muntele așa numit „*Reduta*”, ca să-și petreacă și serbeze ziua, s'au trezit pe la sfârșit, încunjuțați de 10 gendarmi. Coborînd, un gendarm provoacă pe dl învățător *Teodor Orlea* să iee jos brăul tricolor ce-l purta. dl *Orlea*, un tiner care numai fricos nu e, îi spune că n'are nici vreme nici voe a sta și a primi azi porunca dela penele lor! A fost deținut (prins) și dus cu gendarmii alătura în sat. Băieții purtau și ei tricolor, și provocați de gendarmi să-l țipe, că le scoate ochii, n'au voit nici ei. În sat dl *Orlea* a fost lăsat pe picior liber, fâgăduindu-i gendarmii că fac arătare contra lui. Dl *Orlea* a zis: faceți, dar' eu am voit să serbez ziua aceasta sfântă *românește*, și așa am sărbătorit-o! Insași potca cu voi mai mult a ridicat numai strălucirea și sfințenia zilei!

Așa este!

Ne place când auzim despre câte un tiner român, că în fața „*voinicilor*” celor ce simt sulți prin ochi și prin inimă și se aprind ca papricele la vederea frumosului nostru tricolor, — nu se sparie așa din cale afară, ci suferă chiar nițică șicană, neplăcere, pentru onoarea acelui tricolor, care în urma urmelor e onoarea neamului care îl are!

Episcop netrebnic.

Urgisitul vlădic gr.-cat. *Szabó János* dela Gherla, cel care pentru gimnasiul din Blaj n'a voit să dea nici un crucer ajutor, a mai făcut o rușine bisericii sale! Din privilegiul venirii la Blaj a noului Metropolit Dr. *Mihali*, Episcopul gr.-cat. dela Oradea-mare a venit el însuși să-l felicite, Metropolitul gr.-or. *Miron* și-a trimis și el oameni să-i facă cvenita cinste, ear' Episcopul gr.-cat. *Szabó*, supus lui *Mihali*, n'a mers nici el, nici pe vr'un om al seu n'a trimis la Blaj, ba nici pe cei-ce ar fi dorit să meargă nu i-a lăsat! Ce om josnic și netrebnic!

Din Giulvez

culese de *Ioan Cadariu*, june.

Când mă uit, mândră, la tine
Crește inima în mine,
Ca floarea bujorului
De stropirea norului,
Ca floarea alunului
De arșița soarelui!...

Bate, vântule, mai bine
Și ia dorul dela mine,
Și du-l pân' la mândra mea
Ca să aibă dor și ea.

Mult mi-i ciudă, Doamne, ciudă
Că se face mândra ludă,
Se face că nu dorește
Și pe nime nu iubește,
Eu vorbesc, ea nu vorbește,
Inima mi-se topește!..

Din Dorgoș (Lipova)

culese de *Petru Chirițescu*.

Cine-i slugă la altu
Multe rabdă săracu,
Las' să rabde dacă șede
Că-i largă lumea și vede,
Lumea-i mare și ochi are
Nu trăească cu muștrare.

Ian eși, maico, până 'n poartă
De vezi strinu cum mă poartă,
Și prin tină și prin moală
Fără nici o socoteală...

Maică când tu m'ai făcut
Mai bin' să mă fi perdat,
Să nu mă fi crescut mare
Să trăesc cu supărare,
Să plâng zi și să plâng noapte,
Să duc năcaz cât se poate,
Toată lumea trage lin,
Eu trag ca boul bătân...

Din Ticvanul-mic

culese de *George Belia*.

Frunză verde de nuia,
Zisu-'mi-o mândruța mea,
Să merg seara pe la ea.
Dar' eu nu 'mi-s așa prost,
Ca să merg acum pe post,
Chiar în post să fac păcat
Pentr'un pic de sărutat!...

Mândruțiță te-oi iubi
Colea dacă s'a 'ncălzi,
După Paști în sărbători
Când e câmpul plin de flori...

Mândruțiță cu ochi mici
Nu cumva să te 'ndoești
Și pe altul să 'ndrăgești,
Pe min' să mă părăsești,
Că 'ți-o spun eu nesmintit
Când e vremea de iubit.

Procesul Turzenilor.

(Urmare și fine.)

DI *Stefan Mariș* dorește și d-sa să vorbească. Ține un discurs mai lung și plin de foc național, făcând aspre mustări la adresa judecătorilor ungurești, care cred că prin pornirile lor de osândire vor înfrica pe Români de a se mai purta cu fruntea ridicată. Dar asta nu va fi!

„Înmulțiți tribunalele, zidiți închisori, făuriți lanțuri și cătuși! zice dl *Mariș*, — și nu ne vor înspăimânta, vom lupta și mai departe, între marginile legii, spre redobândirea drepturilor noastre; vom lupta cu atât mai virtuos, căci azi poporul e conștuit de drepturile ce 'i-se cad, azi nu mai poate fi amăgit prin făgăduințe goale! Căzând în luptă 10, se ridică o sută, cari vor lupta cu toate puterile, până când cererile lor drepte vor fi împlinite!”

Și așa mai departe dl *Mariș* ie spune în față multe adevăruri cari s'îi doară. (Ne pare rău că din îngustime de spațiu nu putem reproduce întreagă vorbirea, ea însă se poate vedea în „Tribuna” nr. 102 din estan.)

Ceialalți acușați nu mai vorbesc, afară de *Iuliu Gelan*, care ca să scape ține o vorbire mai răutăcioasă la adresa Românilor decât procurorul ungar însuși. Chiar și Ungurii de față s'au înscărbat de atâta joscnicie și purtare urită, cum au văzut la acest nenorocit fricos,

Vin la rind apărătorii.

DI *Russu Șirianu* ridicându-se începe a vorbi românește. Abia rostește câteva vorbe însă, și presidentul îl oprește, provocându-l să vorbească ungurește. Dînsul nu vooeste, ci cere să fie lăsat să se folosească de limba maternă a sa și a clienților (apărătorilor) sei. *A apărât deja de trei-ori românește, tot la acest tribunal. Nu va părăsi nici acum dreptul folosirii limbii române. Presidentul sună însă clopoțelul și îi detrage cuvântul.* Apărătorul protestează și fiindcă presidentul nu-l lasă să vorbească românește, își depune mandatul înștiințând recurs la Curie contra acestei nedreptăți ce 'i-se face.

S'a ridicat atunci dl avocat *Dr. George Popescu* și a ținut o vorbire foarte frumoasă, temeinică și străbătătoare la inimă, așa că și foile ungurești din Cluj vorbind despre decursul acestui proces, numai laude aduc la adresa dlui apărător avocat *Popescu*! Dînsul a dovedit multă cunoștință de drept și adâncă pricepere întru a aduna și scoate la iveală dovezile în proces.

Apărării bărbătești a d-sale, pe care ne pare reu că, tot din lipsă de spațiu, nu o putem pune întreagă sub ochii cetitorilor noștri, e a se mulțumi că acușații nu au fost loviți de o pedeapsă mai grea, ci numai în bani.

După apărarea dlui *Popescu* a urmat încă un răspuns din partea procurorului, ținut în ton — „unguresc”, ceea-ce știe fiecare Român că ce va să zică, apoi s'au retras jurații și au dat vot de „*vinovați*” asupra acușăților, afară de *Gelan*, ear' pe temeiul votului juraților, tribunalul a adus osânda publicată de noi în numărul 19, de câte 100, 50 și 25 fl. Cei-ce nu vor pute plăti, vor sta închiși, socotindu-li-se pentru fiecare zi 5 fl.

Acușății sînt hotărâți, ca, decât să toarne acei bani încă în pungă ungurească, mai bine să stee închiși. Drept și au!

Încheierea e, că procesul acesta, prin ținuta vrednică și românească a acușăților, afară de a unei lăpădături ce nu trebuie socotită, ni-a făcut cinste nouă Românilor,

dovedind de nou celor-ce vor să ne înfrice, că cu tot grozavul șir de prigoniri, aceasta nu merge! Mândri de acest sfirșit al procesului, lăudăm cu dragă inimă pe iubiții osândiți pentru neînduplecata hotărîre și alipire pentru neamul lor, arătată în fața juraților!

O și mai nouă osândă.

Este cunoscută cetitorilor noștri pricina dlui *George Dordea*, primar al comunei Bungard, pentru-că la întoarcerea din temniță a dlui *Septimiu Albini* în 26 Ianuarie a anului trecut, 'l-a salutat în câteva cuvinte, în numele poporului, pentru al cărui bine a stat închis. S'a pornit cercetare contra d-sale, că ar fi preamărit pe un oăndit (deși acum doar' nu mai era osăndit, că își făcuse osânda) și s'a tot trăgănat, ba într'o vreme încetase chiar, apoi ear s'a reluat, și acum, după un an și jumătate, s'a ținut pertractarea înaintea tribunalului din Sibiu, în 22 Maiu n. Eată amănuntele pertractării:

Acușatul s'a înfătoșat cu apărătorul seu dl *Dr. Amos Frâncu*. E de 55 ani; pedepsit n'a mai fost. Dînsul povestește împrejurările între cari s'a pertractat întimpinarea. 'L-a salutat pe dl *Albini* în numele poporului, pentru aceea, că dînsul pentru dreptul limbii române a suferit, și mai ales Bungardenii știu ce va să zică acest drept, căci ei din pricina necinstirii limbii au pierdut 17.000 fl.

Venindu-'i rindul la apărare, dl *Dordea* zice cam următoarele:

Onorabil tribunal!

Faptul, pentru care sînt tras astăzi la bara judecătii, se reduce la starea că țeranul român a fost și este una cu inteligența eșită din mijlocul seu, inteligență care se încălzește pentru durerile și nădejile poporului românesc, luptă și suferă pentru acestea.

Este și firească legătura trainică între opinia română și inteligența eșită din opinia, pentru-că sângele apă nu se face, și pentru-că nimenea nu înțelege așa suferințele și lupta necurmată pentru libertatea ce o poartă țeranul român, ca inteligența românească. Și multe sînt, Doamne, durerile acestui popor. Toate aceste dureri isvorec din gândul ce secolii de rușine de-arîndul a fost înscris în legiuirea acestei nefericite țeri, și care deși șters din lege, s'a aplicat până în ziua de azi față de țeranul român, că, adecă el nu este nici în libertate născut nici în libertate poftit, ci bun numai a plăti darea și a da soldați.

Țeranul român sătul de atâta impilare, cere să 'i-se dea drepturile ce 'i-se: cuvin... Ear' când inteligentul luptă pentru aceste drepturi, e numai firesc ca lupta lui să fie salutăată cu căldură de țeranul român.

După dl *Dordea* a luat cuvânt apărătorul seu dl avocat *Frâncu*, întemeiat pe lege și cu puternicie dovezii lovind în pornirea de a prigonii! S'a retras apoi tribunalul, și judecând vestește că, aflând pe acușat de *vinovat*, îl osăndește la pedeapsă în bani de 100 fl.

S'a recurat din amândouă părțile. Procurorul a recurs contra judecătii ca pârîndu-'i prea ușoară; ear' osănditul ca pârîndu-'i nevrednicită!

SCRISORI.

O plângere.

Cunța, în Maiu 1895.

Onorată Redacțiune,

În părțile noastre e obicei, că înspre seara zilei Înălțării Domnului, la vecernie merg femeile cu cununii de flori în cimiter de le pun pe mormintele celor răposăți. În acest an părintele *Ion Petrașcu* a pus pe un om de a bătut ușile cimiterului cu cue pe din lăuntru. A tras la vecernie, a intrat în biserică la slujbă, ear' femeile și bărbații cu cununii de flori pentru răposăți, când s'între în cimiter, omul pus de dl preot, le spune că nime nu are voe să între în cimiter, ca să nu încălcească iarba, care nu era de trei degete de mare! Zadarnice au fost rugările femeilor să li-se deschidă; multe întristate s'au întors acasă plângend, ear' o parte a sărit peste palan și pe unde a putut ca să-și pună cununile pe morminte. Omul pus de opreliște vîzînd că totuși au străbătut mueri în cimiter, a început a le injura în chip urît și păgân, tulburînd sfînta slujbă din biserică!

N'a fost destul. În ziua de Ispas, părintele *Petrașcu* încă în biserică a început a ocări poporul, zicînd că obiceiul acesta s'îi mai fină, ceea-ce a stîrnit mare neplăcere și năcaz în poporul de față!

Nu înțelegem de loc purtarea din felul de față a dlui preot *Petrașcu*, care împedecă pe popor dela ținerea unui frumos obicei, de a încununa mormintele celor răposăți, ba îndemnându-'l chiar a-'l părăsi? Cum adecă? Nici atâta nu sînt vrednici bunii noștri părinți și moși, ca să ne mai aducem cu evlavie aminte de ei și în semn de aceasta să le încununăm mormintele? Și nici fiii și nepoții noștri să nu o mai facă pentru noi? E totuși prea trist a propovedui așa ceva! Și pentru-ce? Pentru o mână de iarbă, ca să ne nu fie călcată, și încă atunci când călcarea și așa nu-'i strică nimic! Nădejduim că asta nu se va mai întempla în viitor. Sîntem chiar datori a propovedui cînstea față de mormintele sfînte ale acelor, care ni-au dat vieață și ființă în lume!

Vești frumoase.

București, 3 Maiu 1895 v.

Onorată Redacțiune,

Ca și pe aiurea, așa și la noi în *București* (ettul Hunedoarei), de când falnica noastră „*Foia Poporului*” a ajuns prin mâinile mai multor plugari cărturari, s'a deșteptat în popor în asemănare cu trecutul multă lumină. Azi în mica noastră comună, așezată ca un cuib de rîndunea, într'o vale între dealuri pe cursul Crișului-alb, locuitorii, Români de două confesiuni, trăesc în foarte bună înțelegere unii cu alții, sînt călăuziți fără deosebire de unul și același duh, de „*duhul național*”!

Călăuziți de acest duh fac tot ce fac, și la puternicii lui răspânditori și trezitori azi întemnițați, le e mereu gândul lor. Drept dovadă e faptul ca și aci, ca în multe alte părți, poporul face sfînte rugăciuni pentru întemnițării *naționali*.

Astfel au dat liturgii pentru ei la Dumineca Tomii, următoarele femei: *Ana Becșu*,

Anica Domșa, Marina Stanciu, Sofia Stănișan și Veronica Boticiu.

Acestea, cu mai cu bună stare, au făcut începutul — vor fi urmate și de celelalte.

Afară de aceasta bunele creștine: *Ana Becșa și Sofia Stănișan* au dăruit sfintei biserici gr.-or. un rînd de vestminte albe, pentru copii, ceea-ce ne mai fiind la noi în București, când în sfînta zi a „Paștilor“ doi băieți îmbrăcați în alb în mâni cu luminări aprinse, își făceau slujba lor înaintea sf. altar, a înălțat inimile creștinilor și i-a bucurat foarte, lăudându-se fapta dăruitoarelor care au dat privilegiu la aceasta. P. M.

Cruzimi gendarmerești.

Săcele, Maiu 1895.

Domnule Redactor,

În Săcele s'a întemplat săptămânile trecute o faptă, ce dovedește, cum gendarmii guvernului ungar își pricep datoria.

Brutarul român *Alexandrescu*, se pomenește într'o zi cu 2 gendarmi și un jurat, care fără multă vorbă îl iau cu dinșii ducându-l la casa juratului, unde l-au bătut cumplit cu săbiile și cu patul puștii. Ear' bătându-l îi puneau mereu întrebarea: „*Ki vogyok én*“ (cine sînt eu?), ear' brutarul ne cunoscînd această limbă îi spuse că nu știe ungurește. Vezînd însă că nu-l mai slăbesc răspunde din cât știa și el: „*ember*“ (om). Atunci gendarmul injurîndu-l în chip spurcat, îl lovi din nou, zicîndu-i „*Ur vogyok én*“ etc. (eu sînt „*domn*“) îi dădu apoi drumul amenințându-l cu moartea, dacă va cuteza să spună cuiva ceva din cele întemplate.

Brutarul *Alexandrescu* și-a scos îndată 2 atestate, dela medicul din loc și din Brașov, și a făcut arătare la judecătorie și la sîrgentul major (strajameșterul) de gendarmi, care după nume e și el Român. Acesta însă n'a făcut nici o întrebuintare, ba ca și înaintea pertractării judecătorești se nu poată fi de față cel bătut, a poruncit gendarmilor să-l ridice din nou și să-l dea peste graniță în România. E de însemnat că brutarul *Alexandrescu* e născut Român, și de 4 ani de zile își poartă meseria sa în Săcele, în chip cinstit, avînd îngăduință, plătiind dare și purtînd toate greutățile statului ungar. De vor face și cei din România așa, ce se va întempla oare cu miile de industriași unguri cari trăesc numai cu pâne românească? Deocamdată însemnăm și această faptă mișelească pe răvașul multelor cruzimi ce le îndurăm noi Români dela pandurii guvernului. Vom vedea apoi unde are să se sfîrșească. Un Săcelcan.

Se fac de rîs.

Racovița, Maiu 1895.

Onorată Redacțiune,

În 14 Maiu s'a înfățișat notarul din Racovița, *Iuliu Fogarasiu*, în școalele grănițerești din Racovița, căutînd prin cărțile copiilor de școală și întrebînd după „niște chipuri cu oameni cu barbă și cu Traian și Decebal pe ele“! N'a găsit nimic, deși n'au scăpat nici pulpitele învățătorilor nescormonite. Neafînd însă nici acolo astfel de primejdioase „chipuri“, a confiscat din masa învățătorului *Valeriu Florian* vre'o 2 „*Tribune*“ și 2 numerii vechi din „*Gazeta Transilvaniei*“ și le-a trimis pretorului din Sibiu.

Această pornire a face cercetări după scrisori și „chipuri“ primejdioase statului și

prin cărțile copiilor de 6 ani, este mai mult ca de rîs! Trist e însă faptul, că chiar un notar, care se ține Român, să se pună în slujba guvernului spre acest scop. Prin aceasta el își perde dreptul la încrederea și dragostea poporului român după care trăește, și credem că poporul se va și purta față de el pe viitor cu cuvenita băgare de seamă! iv.

CRONICĂ.

Gendarm bătut. Din *Avrig* ni-se împărtășește, că Vineri în 24 n. mai mulți Români își petreceau într'o ospătărie. Vorbiau veseli despre vestitul *Cluj* și tristele aduceri aminte ce le avem legate noi Români de el! Un sărac de gendarm ce se afla și el acolo, închipuit că vezi Doamne, cine-i el, pentru-că e în uniformă, cu sabie și stele la gât, — haid' să-și arete colții cătră pacinicii oameni, și să-i aducă el „la ordine“! Se duce la dinșii și-i întrebă, că ce au să vorbească de *Cluj* și de treburi de cele valahe? și-i provoacă să înceteze, căci vezi tu, așa-i place Mărhiei-Sale! Și ce credeți c'au făcut Români din mijlocul cărora a eșit *George Lazar*? Au tăcut? S'au pitulat ei ca niște pui fricoși de potărniche în fața uliului? Aș! Ar fi fost și prea lași și prea nevrednici! Vezînd că și clipele liniștii de lângă un păhar de vin li-le tulbură acesti slugi nepricepuți și răi ai guvernului, s'a revoltat pe drept sângele în ei, și obrăzniciei lui au răspuns așa, că l-au făcut să meargă acasă cu hainele rupte și cu capul ciubăr dela birt! A fost bătut în toată forma, ca pe viitor să capete minte a se mai băga în treaba lor și acolo unde nu i-se cade!

Tovărășii agricole. Direcțiunile tovărășiiilor agricole din *Sibiel* și din *Apoldul-român* au înaintat în zilele acestea la tribunalul comercial din Sibiu cererile lor pentru înregistrarea (împrotocolarea) firmei. În același timp aflăm, că atât aceste două tovărășii, cât și cea din *Avrig, Roșia-săsească, Săcădate, Seliște și Gurariului* au înaintat prin mijlocirea comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, cereri la comisiunea economică comitatensă, pentru ajutoare bănești în scopul procurării de mașini agricole. Între altele tovărășia din *Apoldul-român* a plănit cumpărarea unei mașini de îmblătît cu vapor.

Îngropată de vie. Un fapt îngrozitor s'a petrecut acum câteva zile la Haute-Savoie. Se înmormântase o femeie cu numele *Rassat*, moartă în ajun, când unul dintre ciocli (gropași), care astupau groapa, auzi sub pământ un șir de lovituri. El chemă pe un tovarăș, care lucra lângă dînsul; acesta spuse, că și el aude. Ciasurile erau aproape nouă dimineața. Sgomotele sub pământ durară o jumătate de cias și apoi încetară. Abia atunci crezură cioclii că e ceva de făcut și se duseră de încunoștințarea primăria. De loc veni la cimiter preotul. Dar' fiindcă nu sosise îngăduința de desgroapare nimeni nu puse mîna să sape, ci se mulțumiră să facă niște găuri în mormînt ca să poată pătrunde aerul. Abia pe la prînz hotărîră să scoată coșciugul. La oara aceasta femeia mai era ea oare vie? Martorii zic că da: unii zic că au văzut-o deschisînd și închizînd ochii. Un lucru e hotărît, anume când se hotărîră să cheme un doctor, erau șese ciasuri seara: *Doctorul a spus, că nenorocita nu era moartă decît la cinci sau șese oare.*

Înaintare. Dl *Ilie Cristea*, din *Toplița-română* (I. Bistrița), după-ce a absolvat (gătat cu învățatura) teologia și filosofia, a fost, în 18 Maiu n., înaintat la rangul de „*Doctor*“ în filologia modernă. Felicităm pe tinărul doctor.

Frăția româno-slovacă. În luna trecută, Aprilie, a murit un tinăr medic (doctor de boale) slovac, Dr. S. Kuhta, pe care mulți foști colegi de ai lui români îl cunoșteau ca pe un om foarte harnic, inimă nobilă, naționalist. „*Nar. Noviny*“, foaie națională slovacă, spune că printre cununile depuse pe coșciug, era și una dela medicul român Dr. *Cuparescu* din Viena, ceea-ce ziarul slovac o scoate într'adins la iveală.

Întimpinare. Ca răspuns la cronica noastră „*Învățător patriot?*“ din nr. 17, pe care de altfel am publicat-o sub semnul întrebării, prin ce voiam să însemnăm oarecare îndoială în fața știrii, — primim din *Oprea-Cârțișoara* o scrisoare dela 9 țerani, anume: *Nicolae Taruc, George Dragoman, Pavel Scorobețiu, Laurian Scorobețiu, Nicolae Folea, Ioan Oana, Roman Folea, Ioan Folea și Mateiu Cănduleț*, — care ne spun, că s'a făcut de astă-dată nedreptate învățătorului *Dragomir*, căci el n'a luat hîrțile dela copii din ură pentru cuprinsul lor, ci pentru-că doi băieți, puși, se vede, cu scop rău la cale, în vremea prelegerilor umblau cu ele în școală, lucru ce el nu putea îngădui, căci îi tulbură învățămîntul, — și, zic numiții întimpinători, vestea ni-a fost trimisă de răuvoitori ai învățătorului, pe când dinșii îl cunosc de om de treabă.

— Din *Roșia-săsească* încă se trimite din partea comitetului parochial o scrisoare mai lungă în pricina cu dl *Samoilă Silvestru* (vezi „*Foaia Pop.*“ nr.ii 3 și 9 din acest an) în care se tăgăduiește că ar fi temeinică desmintirea din nr. 9 dată de atacatul *Silvestru*. Luăm însemnare și despre aceasta.

Dărnicie. Din *Vulcesa* (com. Hune-doarei) ni-se scrie, că deși comuna e mică și săracă, poporul e darnic și bun. Din toată sărăcia în timpul din urmă a zidit o frumoasă casă parochială pentru preotul lor. Ear' vigiul *Eftimie Blașiu*, care și până aci a făcut daruri sfintei biserici mai adeseori, acum a cinstit-o cu un rînd de vestminte preoțești în preț de 55 fl., pentru-ce i-se aduce cuvenita mulțumită.

— Din *Buciu* (com. Clujului) ni-se scrie, că evlaviosul creștin de acolo *Ananie Iașcău*, a dăruit pe seama sfintei biserici un rînd de vestminte preoțești negre, în preț de 25 fl., pentru-ce i-se aduce cuvenita laudă și mulțumită.

O descoperire. Țeranul român *Gerăsim Petrecan* din *Fîrlisva, (Felső-Ilosva)* venind în redacția noastră ni-a spus, că dînsul a făcut o descoperire cu ajutorul căreia s'ar putea înlocui morile de apă prin mori fără de apă. Anume pe un rînd de șine așezate în cerc, se așează o moară (un fel de căruță) pe roate, ear' un cal trîgînd căruța, învîrtirea roatelor pe șine, învîrtește și peatra ori petrele morii, și macină pe sebetă fără apă, ear' iarna fără să înghețe. Firește toată alcătuirea are să fie așezată sub un șopron. Omul din vorbă însă, fiind sărac, nu e în stare să-și facă moara aceasta și să facă probe cu ea. Până acum o are numai de mărimea unei rîșnițe, pe care o împinge cu puterea brațelor, și macină bine. I-ar trebui acum un întreprinzător cu stare, care să-i pună la îndemînă

ajutorul material pentru a-și preschimba rîșnița în moară cu una ori două petri, și să facă probe cu ea. Dacă es la bun sfîrșit, se vor înțelege asupra dobânzii ce ar pute avea după această descoperire. Cine ar dori, să-și dea mână de ajutor, să se pună în înțelegere cu dînsul, căci dînsul se duce ori-unde să probeze.

*

Maial. Corpul învățătoresc dela școala rom. gr.-or. din *Viștea-superioară* cu ajutorul celei din *Viștea-inferioară* și *Drăguș* dau a doua zi de Rusalii o petrecere populară, care se va sfîrși seara în edificiul școlii.

*

Cununii. Dl *Terențiu Mîchută* din Rîșculița, își sîrbează Luni, a doua zi de Rusalii, cununia cu d-șoara *Letiția Stoiă* din Cuied.

— Dl *Atanasie Lipovan*, inv. în Toraculmic, s'a cununat cu *Paraschiva Iancuți* de acolo. Le dorim fericire.

*

Pentru întemnițați au dat slujbe d-zeești în *Șard*: Toma și Samflora Tulea, Samson și Elena Dobra, Nicolae și Maria Rad; Nicolae și Ana Luca. Saveta Barabos, veduvă. George și Paraschiva Prața; Ana Luca ved., Ioan și Samflora Mahara, Ioan și Raveca Achim, Ana și Ioan Șerban. —

*

Grîndină. Din *Dana-Română* ni-se serie, că acolo, pe lângă nenorocirea lipsei de nutreț pentru vite, a mai dat și o alta: În 22 Maiu a căzut o grîndină de mărimea oauelor de găscă, care a zdrobit de tot, și foarte rău, sîmănăturile ce erau de altfel frumoase. Același lucru s'a întîmplat la *Sas-Sebeș* și jur.

*

Convocări. Adunarea generală a despărțimentului *Sas-Sebeș* al „Asociațiunii transilvane”, e convocată pe Duminecă în 9 Iunie st. n. în comuna Șugag.

— Reuniunea învățătorilor rom. gr.-or. din cercul protopopesc al Aradului, e convocată la întîia conferință din anul de față, ce se va ține în Șeitin, pe a treia zi de Rusalii.

*

Moarte. În *Seliște* a răposat la 30 Aprilie, măiestrul măsar *Ioan Vulc*, în vîrstă de 35 ani. Fie-și țîrîna ușoară.

*

Foc mare, a fost în 21 Maiu, în *Sebeșul-săsesc*. Au ars 14 case și clădirile economice a alor 50 familii. Paguba e mare, și păgubiții tot Români.

*

Concert cu teatru și joc arangiază în ziua de Rusalii în pavilionul dela „*Hermannsgarten*” „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, sub conducerea dlui *Ilariu Banciu*. Începutul la 8 oare seara. Program bogat și ales.

*

Îndreptare. În cronică noastră „*Un lucru frumos*” din numărul trecut, s'a scris din greșeală „*Murș-Frata*” în loc de „*Magyar-Frata*”.

Cât de repede perde calul din putere, fiind folosit cu încordare, o știe fiecare proprietar de cai. Înțepenirea vinelor provine foarte adese-ori din încordare prea mare. Caii devin capabili pentru prestațiuni eminente și muncă încordată prin întrebuițarea regulată a fluidului da restituțiune a lui Kwizda, apă de spălat pentru cai ces. și reg. privilegiată. Fluidul acesta s'a dovedit ca un mijloc excelent pentru tractarea luxațiunilor, amortirii vinelor, slăbiciunii și pentru întărire înainte și după strapăte mari.

MESERIAȘI.

Dăm cu bucurie loc știrii de mai jos, ce ne vine din părțile *Săcelelor* despre chipul frumos cum Români de acolo dau sprigin măiestrilor români. Eată știrea:

Domnule Redactor,

Vă vestesc că în *Cernatul Săcelelor* s'a așezat un măiestru român foarte destoinic în măiestria croitoriei, dl *G. Chirtoș*. Fiind singurul croitor român în Săcele, preoțimea împreună cu inteligența l-a încurajat așa, încât deși numai de 6 luni a venit aci, s'a simțit nevoit a-și lua încă 2 ajutoare, tot Români, și acum a luat și copii din popor, *Săceleni*, la învățatură.

Eată așa ar trebui să trăească Români nostri pretutindenea în bună înțelegere, spriginindu-se unii pe alții, lucrând numai la *măiestrii români*, cumpărând numai dela negustori ori vînzători români, și atunci repede am ajunge acolo unde cu toții am dori: a ave clasa noastră proprie de meseriași și negustori și a ne curăți de lipitorile străine, mai ales jidane!

Cărți mai noue.

Din „*Biblioteca pentru toți*” edată de dl *Carol Müller* în București, au apărut până acum următorii numeri:

Nr. 1. „*Povești alese*” de Andersen, traduse de *Dumitru Stănescu*;

Nr. 2. „*Paserile noastre și legendete lor*” de *Simeon Fl. Marian*;

Nr. 3. „*Poesii*” de *Michail Zamfirescu*,

Nr. 4. „*Despre educațiune*”; partea 1, de *H. Spencer*; marele dascăl, traducere de *D. Stănescu*;

Nr. 5. „*Despre educațiune*”; partea 2, de *H. Spencer*, tradus de *D. Stănescu*;

Nr. 6. „*Icoane șterse*”, novele de *Al. Vlăduță*.

Nr. 7. „*De prin veacuri*” de *Carmen Sylva* (Regina României).

Fiecare volum e de câte 7 coale (112 fețe) tipărit frumos și pe hîrtie bună, costînd numai 16 cr., (nu 18).

Tot acolo a apărut:

„*Lume nouă și lume veche*”, roman de *Duiliu Zamfirescu*, Buc. 1895, 13 coale. Prețul 1 fl. 50 cr.

*

Din „*Colecțiunea Șaraga*” în Iași, afară de cele 40 asupra cărora am scris dări de seamă, au mai eșit de sub tipar următoarele cărți noue:

Nr. 41. „*Pecatele tîneretelor*”, scrieri din ale lui *Constantin Negruzzi*.

Nr. 42. „*Proză*” vol. I. de *Dum. Bolintineanu*.

Nr. 43. „*Fabule*” de *A. Domici*.

*

Din „*Biblioteca de popularizare*” a dlor *Ralian și Ignat Samitca* în Craiova, au apărut următoarele broșurele:

Nr. 1. „*Nuvele Siberiene*” de *V. Korolenko*.

Nr. 2. „*Nuvele țerănești*” de *Björnsterne Björnson*.

Nr. 3. „*Nuvele populare*” de *Leo Tolstoj*.

Nr. 4. „*Schite*” de *Ian Neruda*, toate traduse de dl *I. Husar* din limbi străine.

Fiecare volumaș de 7 coale costă câte 16 cr.

Toate se pot ave dela „*Institutul Tipografic*” din Sibiu.

R Î S.

11 Țigani mergînd către București se întîlnesc cu un Român și-l întreabă:

— *Mai e mult pînd la București?*

— *Nu! numai 11 kilometri.*

Atunci, zise dada, către ai lui:

— *Sus ai nostri! Mai mergem*

unul câte un kilometru și sîntem în București...

*

Între amoresași.

— *Nu mă crezi, Teresa, dacă-ți spun, că eu pînd acum n'am iubit!*

— *Ba da, asta am observat-o când m'ai sărutat mai întîiu!..*

*

O cocoană religioasă.

— *Maică dragă! eu nu iau pe Lica de bărbat!*

— *Pentru-ce?... E băiat bun și de treabă!..*

*

— *Da! dar' nu-i religios, nu crede în rad.*

— *Tocmai pentru aceea ia-l, c'apoi o să vadă și o să creadă el!..*

*

Un oficer, vrînd să-și bată joc de un archiereu, îl întreabă:

— *Preasfinte, știi vr'o deosebire între un măgar și un archiereu?*

— *Știu, dacă în vei spune.*

— *Măgarul își poartă crucea pe spate, ear' archiereul pe piept.*

— *Prea adevărat. Dar' d-ta știi vr'o deosebire între un măgar și un oficer?*

— *Eu nu știu.*

— *Nici eu.*

POSTA REDACȚIEI.

Mai multora care ni-au trimis felurite știri: Îmbulziți de material, mai ales cu congresul, cu procesele din urmă și cu altele cari nu se puteau amîna, n'am mai putut cuprinde toate câte ni-ați trimis. Cu numărul viitor însă doar' le dăm pe toate pe coș...

Dlul P. G. și soții, în *Certeș*. În numărul viitor.

Dlul F. Ș. în *M. C.* Același răspuns.

Dlul A. P. în *Por.* — Același răspuns.

D-sale I. M. în *Măderat*. Nu se poate publica, dar' am trimis-o spre vedere adresatului.

Dlul *Kontza Ferencz*, notar în *Tămășești*. Am scris despre alegerea dela d-voastră în nr. 18 al „*Foii Poporului*”. D-ta nu ne mai spui nimic nou, decât că alegerea a decurs în ordine. Dar' aceasta reese și din cele scrise în numărul numit, — și așa nu avem ce mai scoate din cele trimise de on. d-ta.

D-sale *Georgița Trincu* în *Șiad*. Răspundeți întrebării de-a dreptul precum vi-se pune, spunînd câte vite și de ce fel, aveți.

Celor 7 din *Saschiz*. Să ne iertați dar' nu vă putem face plăcerea asta. Noi am scris nu pe auzite, nici pe dibuite, ci avînd naintea noastră multe documente: diploma dată dlui preot de „*Asociațiunea pentru spriginirea meseriașilor din Brașov*”, și alte hîrtii de laudă dela fruntași români din Brașov și jur, — și nici nu am publicat tot, ci abia o parte a laudelor ce reeșiau din acele dovezi. D-voastră voiți să scîrîțați ceva din laudă. De ce? și plătește-se? Ar rîde cu hohot străinii vîzînd ce neam de oameni pismăriți sîntem, că ne superăm când auzim o vorbă bună, și și adevărată, despre unul dintre noi. Să ne judecăm unii pe alții cu mai puțină patimă, și mai bine ne va merge, și mai bine ne va ședea!

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciiontea.**

Proprietar: **T. Liviu Albini.**

LOTERIE.

Tragerea din 25 Maiu n.

Budapesta: 52 25 20 65 55

Tragerea din 29 Maiu n.

Sibiu: 4 34 30 38 1

MUSICĂ.

La librăria Institutul Tipografic T. L. Albini, Sibiu, strada Măcelarilor nr. 21, se află de vânzare următoarele noutăți musicale:

Toujours avec argent. Polca franceză pentru piano de Sig. Paulmann	fl. —.50
La blonde. Polca mazurca pentru piano de Sigismund Paulmann	" —.50
Turda. Marș patriotic de Paulmann	" —.50
Hora reginei. De Sigis Paulmann	" —.25
Sërba păpușelor. De Sig. Paulmann	" —.25
Marș turcesc. De Sigis. Paulmann	" —.25
Pune talpa la pământ. Brâu pentru voce și piano de Sig. Paulmann	" —.25
La belle Alexandrine. Mazurca de salon de N. Polyso-Micșunești	" —.75
Suvenir de Focșani. Polca mazurca de Eleuteriu Rădulescu	" —.50
Pensées de Printemps. Morceau de salon de Mihail Schedi	" —.75
Krentz-Polka, original de S. Schlichting	" —.65
Doina Jiului, pentru voce și piano de Ioan R. Simionescu	" —.75
E greu să uiți. Romantă pentru voce și piano de Oscar Spirescu	" —.75
Te iubesc. De Gh. Trifu	" —.50
Cecilia. Vals p. piano de N. Vasiliu	" 1.—
Pe aripele amorului. Vals pentru piano de Anton Zika	" 1.—
En Vogue Quadrille. De I. D. Burlan	" —.75
Nunta de argint. Marș de I. D. Burlan	" —.50
Intermezzo pentru piano de M. Capșa	" —.50
Les fleurs de Maiu. Valse de Ant. Cirillo	" 1.—
Sërba oficerilor. De C. Dimitrescu	" —.50
La fille du Marin. Valse de Ivanovici	" 1.—
Daisy Bell. Valse (All Right) de C. Kaps	" —.75
Veneția. Vals de Lowthian	" —.75
Nunta de argint. Vals de O. Pursch	" 1.—
Vinul de Cotnari. Vals cântat cu cuvinte românești și franțuzești de L. Raynald	" —.50
Tararabum-der-é. De H. L. Sayers	" —.50
Imnul școlarului, pentru 3 voci și piano de Al. Fiiloreanu	" —.50
Nu înțeleg. Romantă de Er. I. Alexandrescu	" —.50
Cosacul. Cântec polonez cu cuvinte românești de Moniuszko	" —.50
Mustăți. Polca cu cuvinte românești și franceze de F. Vargă	" —.75
Deșteaptă-te Române. Cântec patriotic de A. Murășianu	" —.50
Liliacul alb, cu cuvinte românești și franceze de I. Dorianu	" —.75
E. ah! iubirea. Canționetă pentru voce și piano de I. Dorianu	" —.75
Ochi albaștri! cu cuvinte românești și italienești de L. Denza	" —.75
O dragă Margaretă, cuvinte de I. Dorianu, de L. Cuna	" —.50
Lustige Brüder (Frații veseli.) Vals de Volstedt	" —.50
În ténul de curând cosit. Romantă de D. D. Voreas	" —.50
Vulturul. Marș (Unter Doppel Adler) de F. Wagner	" —.50
Priveghitoarea de peste Olt. Potpourri naționale de Louis Wiest	" 1.—
Nu fii supărat (Sei nicht böse), cuvinte de Dorianu, de Zeller	" —.50
Visul (Le rêve). Romantă, cuvinte de Dorianu, de Gozlan	" —.75
Cât te-am iubit. Romantă de Dumitriu	" —.50
All Right, cuvinte românești și franceze de Dorianu	" —.50
Sërba lui Zdrelea, cu cuvinte de Dumitriu	" —.50
La tine copiliță dragă. Romantă de Dorianu	" —.50

Schimbare de local.

Subscrisul am onorul a anunța, că am mutat

atelierul meu de ciasornice

în casa băncii „Transilvania“, Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3,

unde ca și până aci, mă voiu nizu din toate puterile a satisface p. t. mușterii mei în modul cel mai conștientios.

Rugându-mă pentru numeroasă clientelă binevoitoare, semnez

cu distinsă stimă

[1791] 5—5

IULIU ERŐS,

Sibiu, casa băncii „Transilvania“, strada Cisnădiei Nr. 3.

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onoare și recu-
noștință.**Franz Joh. Kwizda.****Fluidul de restituțiune**

al lui

KWIZDA

[1794] 1—40

apă de spălat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

De 30 de ani întrebuințată în grajdurile curții și ale militarilor și civililor, pentru întărire după strapăte mari, la scrintituri, înțepnirea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainare.

Liferant al curții c. și r. austro-ungare.

Liferant al curții reg. române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal :

Farmația cercuală

Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria.**CAROL F. JICKELI**

negustorie de fer

[1899] 4—

SIBIU (PIAȚA-MICĂ)

Fier în drugi

dela

Hunedoara (Kudsir).

Fer maghiar de fason și nemțesc de decorații.

Deposit de traverse

șine vechi dela căile ferate,

Cement de Portland

Cement român

și

tesături de țevi pentru stucatură

Liste de prețuri pentru furnisări ab fabrică franco la ori-
care stațiune.

Șine vechi dela căile ferate se taie în lungimi după plăcere.

vește pi.
că pământul

5 vițele și 3 tăurenci

dela 6—15 luni, două vaci fătătoare de trei ani și un taur de 1³/₄ an provăzut cu certificat, toate de rasă originală „Pinzgau“, de vânzare la

Alexandru Lebu,

[1883] 1—3 proprietar în Sibiu.
Strada Rosenanger nr. 11.

În editura „Institutului tipografic“ a apărut și se află de vânzare

Prăsierea pomilor

de
D. COMSA,
membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.
Prețul unui exemplar 12 cr.

Marfă gata după plăcere.

Comandele se efectuează iute.

Lucru solid.

Constantin Lăgoș,

măiestru pantofar,

Sibiu, strada Măcelarilor 37.

recomandă onoratului p. t. public, că în lucrătoria sa de păpucărie efectuează tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi, cu prețurile cele mai moderate, oferind totodată spre mulțumirea tuturor marfă solidă și prompt executată.

[1684] 3—6

Prețuri foarte ieftine.

CAROL F. JICKELI

[1783] 2—6

SIBIU
PRĂVĂLIE DE FER
PIAȚA-MICĂ

SIBIU
PRĂVĂLIE DE FER
PIAȚA-MICĂ

Coase de oțel turnat cu tigare pe lîngă garanție de calitate bună.

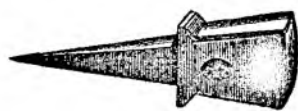
Lungimea	75	80	85	90 ctm.
1 bucată fl.	—80	—80	1.—	1.—

Fiecare coasă vîndută de mine pe garanție (felelat), care nu e pe plac, se primește înderēt, respective se schimbă, chiar și atunci, dacă coasa a fost deja bătută și folosită.

La fiecare coasă se alătură un bilet de garanție.

Cumpărându-se 10 bucăți deodată, se dă una gratuit. Într'un pachet postal de 5 chlgr. încap după lungime 6—8 coase.

Francatura împreună cu timbrul buletinului și cu proviziunea de rambursă încassată de postă se urcă la un pachet de 5 chlgr. după depărtare la 27—42 cr.

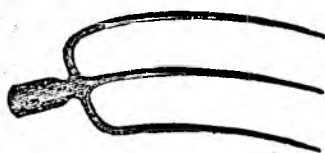
Ciocane de coasă și nicovale:

cu ciocan ușor, 1 garnitură . . . fl. —93 cr.
cu ciocan greu, 1 garnitură . . . fl. —98 cr.

Cuți:

piatră neagră . . . —12 cr.
marmoră . . . —25 cr.
piatră bergamo . . . —40 cr.

Cele mai bune furci franțoești de fîn și de gunoiu.

Furci de fîn
cu 2 3 coarne
1 bucată —70 —75.

Furci de gunoiu
cu 3 4 coarne
1 bucată —85 1.05.

Pentru furcile acestea, ce nu au seamen, garantez un an întreg și anume astfel, încât primesc înderēt ori-și-care furcă, ce se va fi rupt până într'un an de zile.

La fiecare furcă se alătură un bilet de garanție.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Insoțiri de vânzare.

Un lucru este dovedit, că cele mai grele lucruri, care persoanele singuratice nu le pot îndeplini, prin puteri unite se pot ajunge.

Vinderea sau valorarea produselor pentru poporul nostru dela sate este împreunată mai ales de două greutăți: poporul din apropierea orașelor perde timp foarte mult cu vinderea produselor sale, ear' cel din depărtare abia poate ajunge să-și poată vinde ceea-ce poate produce la vremea sa.

Locuitorii din apropierea orașelor adese-ori cu o litră două de lapte, câteva ouă, sau o corfă (coșarcă) de poame lasă lucrul de câmp și aleargă la oraș ca să-și poată vinde marfa, din care abia poate scoate atâta preț ca să 'i-se plătească vremea, care a pierdut-o cu drumul. Aceea nu se poate disputa, că poporul are trebuințele sale, și este silit să alerge la oraș de a-și câștiga: sare, fotogen, aprinjoare și alți articli trebuincioși pentru consum, dar' foarte adese-ori ceea-ce duc să vândă 20—40 inși ar pute vinde 10—15 inși, și așa n'ar fi siliți a lipsi dela lucru atâtea brațe deodată și a părăsi agrii cu sutele. Mai ales în orașele unde târgul se ține câte de două-ori pe săptămână, se perde foarte multă vreme prin târguri, fără-ca aceea să fie răsplătită cel puțin pe jumătate.

De altă parte chiar și vama de târg este cu mult mai mare, dacă poporul duce numai câteva ouă sau o corfă de poame, căci și pentru 10 ouă plătește 3—5 cruceri apoi și pentru 50—100 tot atâta. Poporul săsesc spre a încungiura de o parte pierderea vremii mai multor brațe, de alta spre a nu plăti atâta vamă de târguri, a făcut anumite însoțiri de vânzare. Anume se pun la olaltă vecinii sau neamurile câte 10—15 familii, apoi în loc de a merge la târg în zilele de lucru 10—15 inși merg 3—4 cu un car. Acestia apoi laptele, puii, ouăle și lucrurile mai mărunte le vând de pe car, întorcându-se acasă fiecare plătesc prețul pentru cele-ce li-s'a încredințat spre vânzare. În altă zi apoi merg alții și așa cu toții se perëndă, ducându-se odată unii, de altă-dată alții.

Această bună datină n'ar strica să fie introdusă și pentru poporul nostru român, care se află aproape de orașe, că îndată n'ar fi simțită așa tare lipsa de brațe în apropiere de orașe, unde și de altcum, foarte mulți muncitori se trag la lucru prin oraș, unde li-se plătește mai bine și la termin munca zilnică.

Apoi pentru poporul din depărtarea orașelor fiindcă nu poate vinde mai ales

laptele în stare dulce sau proaspătă, ba chiar și cei din apropiere adese-ori pentru concurența mare abia pot să vândă cu ceva preț bagatel, încât cum am amintit adese-ori nici vremea pierdută cu vinderea, necum produsele vândute se li-se rentează. Așa în aceste locuri este neapărat de lipsă, ca ori singuratici, cari se află în stare bună, ori doi-trei sau mai mulți să întemeieze însoțiri de produs unt și cașuri (cașcavaluri).

Luând în bună seamă poziția și clima fericită de bună a pământului pe care se află poporul nostru: munți, coline și văi, încât nutreământul vitelor peste tot este foarte sănătos, s'ar pute produce cele mai gustoase bucate din laptele în toată dimineața și seara adunat în stare proaspătă. S'ar pute întocmi lăptăriile cele mai vestite, din care s'ar pregăti unt și cașurile cele mai vestite. Mare parte bunătatea acestor bucate o hotărăsc bunătatea pășunelor și fâneațelor; dar' poporul nostru cu foarte puțină excepțiune are cele mai grase și aromatice pășuni de munți. Poporul din Svițera, unde de altcum se țin foarte multe vite din cele mai bune rase, face sume foarte însemnate din lapte, cari se prelucră în cașuri și unt; dar' poporul nostru abia poate aduna ceva parale din aceste produse.

Prin asemenea tovărășii s'ar pute fericii o mulțime mare de inteligenți și proprietari de ai noștri, cari nu știu cum să-și valoreze laptele dela 10—30 de vaci, s'ar fericii însoțirea căreia ar rămâne un bun venit; dar' s'ar fericii poporul și ar primi îndemn a se prevedea tot cu vaci de rasă bună, care produc tot mai mult lapte. Poporul ar fi retras dela piațele ieftine și dela drumurile multe, prin care perd prin vreme sute, abia reprimind crucer și acel timp pierdut 'l-ar pute folosi pentru cultivarea mai înțeleaptă a pământului.

De altă parte, știm și aceea, că preoții și învățătorii și alți proprietari inteligenți, care nu pot înșiși să ducă aceste produse pentru vânzare, prin trimiterea servitorilor în loc de câștig mai mult pierd, căci pe lângă aceea, că nu fac computul cu conștiință, pierd vremea prin orașe și drumuri, sub cuvânt, că n'au putut vinde la timp.

Îndată-ce s'ar începe pregătirea de unt și cașuri, care de altcum nu pot face ceva spese deosebite căci câștigarea celor mai trebuincioase unelte, prin care se pregătesc aceste produse, sunt ieftine s'ar ridica din prețul laptelui prelucrat.

Formând asemenea lăptării, poporul dimineața și seara ar duce laptele proaspăt la locul merit pentru pregătirea untului ori cașului și după tocmeala încheiată s'ar plăti la săptămână ori lună fiecare, s'ar învăța poporul a nutri bine vacile, a manipula sau îngriji laptele, ca curățenia să fie deplină.

Mai ales învățătorii noștri, care în multe sate sunt foarte rău plătiți, pot încheia târg cu societatea „Hungaria“ întemeiată în Budapesta pentru exportul de unt; aceasta cumpără ori-cât unt și plătește, după-cum se poate pregăti de bun. Pe această cale învățătorii pot deschide un izvor de venit, atât pentru sine, cât și pentru poporul din sate.

La tot lucrul nu se poartă mare capital, și cu puțini bani se poate face începutul, de altă parte, capitalul se învârtește cu multă ușurătate, apoi este știut că ori-care capital care iute se învârtește este cel mai bun, și cu deosebire stă această regulă cu privire la articoli de consum. Înșuși exportul la Budapesta, abia costă 15 cr. pentru fiecare chilgr. de unt, și adică: cutia de lemn, în care se pachetează câte 12—20 cr., hârtie de pergamen 4 cr., sigilarea 2 cr., biletul de export postal 6 cr., posta 30 cr. Atâta se cheltuiește cu un pachet de 4½ chilgr. de unt.

Este știut, că dela smântâna culeasă rămâne laptele smântenit, (sămăchișea), care se poate face lapte acru și se vinde sau din untul ales rămâne zara, cu care în cazul cel mai rău se pot îngrășa porcii. Asemenea rămâne dela facerea cașurilor zărul, care asemenea se poate folosi la îngrășatul porcilor sau se dă de hălbe mestecat cu țărițe la vaci.

Îndată-ce poporul ar vedea, că are folos bun din ținerea vitelor, ar primi îndemn de a pregăti rituri pentru fâneațe și a-și câștiga vite frumoase. Prin aceasta s'ar pute stărni mai mare zel în plugarii noștri pentru propășirea vitelor. Astăzi mulți economi nu țin mai multe vaci cu lapte, decât atâtea ca să aibă dela dînsesele cele de lipsă pentru nutrirea familiei; dar' aflând că poate să-și sporească isvoarele venitelor de care este multă trebuință prin comunele noastre, ar lua îndată altă față prăsirea vitelor. În scurt timp s'ar arăta înaintarea și progresul. Încât toată economia ar lua altă direcțiune mai bună și mai producătoare.

Plante de fâneațe.

III.

Ierburi deosebite.

Pentru pregătirea riturilor de cosit afară de plantele amintite se mai pot folosi parte singuratice, parte mestecate cu altele, mai multe ierburi, care se pot amesteca și compune anumit: după natura pământului, climă și trebuință. Din acestea cele mai îndatinate pentru economia de pregătit fâneațe sunt următoarele:

Zizania iarba engleză (*Lolium perenne*). Crește afară de pământurile năsi-poase și rovinoase pe fiecare altul, într-o înălțime de 30 — 40 cm. Îndată-ce s'a topit zăpada și se ivește primăvara, începe a încolți, dacă pământul

este mai bun și cu putere trăește mai mulți ani. Având pământul umezeală în anul al doilea aduce foarte bogată roadă, încât se poate câte de trei-ori cosi. Câte pe un iugăr se samănă curată dela 35 — 45 chlgrm. și dacă se cosește înainte de ce ar fi înflorit, ca să nu tragă prin coacere earba pe multă putere din rădăcini, trăește pe agrii câte 4 — 6 ani. Fiindcă incolțește foarte repede se poate întrebuința și de pășunat, mai ales că până toamna târziu și până cade zăpada tot crește. Atât pentru fân cât și pentru semănță este o iarbă care dă recoltă mare.

Iarba Italiană (*Lolium italicum*). Priește bine pe un pământ lutos, crește în unele locuri și aproape la înălțimea unui metru. Este mai nutritoare ca iarba engleză și supoartă mai ușor seceta. Se înfrățoșează foarte tare, dar' se samănă totatăta, ca din cea amintită, se poate cosi de câte două-ori.

Iarba Franceză sau ovėsul neted (*Avena elatior*). Mai ales pe pământurile văroase și umede crește repede și într'o înălțime de 150 cm. Fânul dinr'nsa este frunzos, aspru, virtos și amar, fiind grea câștigarea seminței, care nu se coace toată deodată; se cultivă puțină. Câte pe un iugăr se samănă 50 — 55 chlgr., apoi dă recoltă 40 — 90 m., m. fân.

Ovėsul găben (*Avena flavescens*). Crește foarte bine pe un pământ tare lutos, și umed, aceasta este o iarbă foarte fină, gustoasă și bună de mestecat între alte nutrimente. Se desvoaltă bine și ajunge înălțimea de 60 — 90 cm., dă un fân bogat în sucuri și spicos.

Gura leului (*Leontodon saraxacon*). Pentru vacile lăptoase este o plantă foarte bună, pentru-că produce mult lapte. Se face pe cele mai multe pământuri și trăește mai mulți ani.

Festuca comună (*Festuca pratensis*). Poftește pământ văros lutos și umed, dar' apa multă o poate nimici toată, crește până la 80 — 100 cm. Se samănă de regulă atâta semănță ca și din celelalte ierburi, se înfrățoșează sau întufoșează foarte tare și dă un nutremânt foarte bun, dar' nu mult.

Aceasta mai are două variațiuni: *festuca vundinacea*, care se face pe pământuri argiloase; *festuca ovina*, care crește pe un pământ seș și rău, pe care abia se fac alte ierburi, de aceea și animalele numai atunci o pasc, când nu află alte ierburi.

Coadă vulpei (*Alopecurus pratensis*). Se face bine pe pământurile lutoase, argiloase și nėsipoase, adecă cu puțină excepțiune se face pe cele mai multe pământuri. Are niște frunze late și lungi, adese-ori alte ierburi o cutropesc, dar' omidele nu o strică.

Iarba lui Thimoteu (*Phleum pratense*). Este bună pentru pământurile umede,

dintr'nsa se poate pregăti o pajiște foarte deasă, apoi frigul și gerul deloc nu o strică. Îndată-ce 'i-s'au format spicele trebuie cosită, că lăsată pentru mai târziu devine foarte vântoasă, și fânul este prea tare în cotor, în asemenea stare cosită tocmește pământul; dar' lăsându-se să se coacă, îl sugă din greu și așa îl strică.

Ovesica (*Bromus mollis*). Se face pe pământuri uscate, nėsipoase și lutoase, apoi formează tufe dese, mai ales după cositul dintăiu, care trebuie să se facă până nu îmbetrănește, otăvește foarte bine.

Oschiga (*Agrotis vulgaris* aut *Cactilis glomerata*). Aceasta vine sub aceste două numiri. Se desvoaltă bine pe pământurile argiloase, lutoase, nėsipoase și ușoare. Din cauză că planta conține mult zahăr, pentru vacile lăptoase este foarte bună în stare verde. Are spice compuse ca ghemul, este bine să se cosască când este plină de flori.

Poa de fenaț (*Poa pratensis*). Priește bine pe păminte nėsipoase, ușoare și puțin umede. Aceasta nu crește înaltă, dar' ne dă o pajiște foarte deasă, și trăește foarte mulți ani. Vitelor este foarte plăcută, atât verde cât și uscată.

Iarba dulce (*Holcus lunatas*). Se face pe păminte nėsipoase, ușoare și umede; dar' nu dă ceva nutrețuri bune nici verde nici uscată. Mai ales crește în stare sël-batică.

Iarba crestată (*Cynosurus cristatus*). Mai ales crește pe păminte lutoase, mai mult este iarbă joasă și dă nutreț foarte bun, aceasta supoartă multă secetă. Este bine ca să fie cosită înainte de ce înflo-rește, pentru oi este o plantă foarte plăcută.

Parasînul (*Briza media*). Crește pe păminte uscate și îndesate, este una dintre cele mai nutritoare ierburi, căci conține multă dulceață, atât pentru păscut cât și pentru nutreț verde este foarte bună. Are niște frunze fragede și fine care le mănăcă vitele cu multă plăcere.

Festuca roșie. (*Festuca numbra*). Pe pământurile rovinoase, uscate și care conțin sare se face foarte frumoasă. Pe păminte mai grase dă o recoltă mai bună, pentru fân este o iarbă mult prețuită, căci fânul este foarte bun.

Plantele aromatice, care se fac mai ales pe munți, coline și văi, cu care fiind nutrite vitele lăptoase, dau cu mult mai bun lapte. Dintre aceste sunt cele mai prețuite pentru vite următoarele:

Săcarica chimin (*Caram curvi*). Aceasta priește bine pe păminte argiloase și lutoase, care sunt bine îndesate, are cotor lung și pe ramurile acele o mulțime de semințe.

Pétringelul sël-batic (*Apium Petroselinum*). Crește sël-batic pe păminte ușoare și uscate, nu aduce mult fân, pentru aroma lui însă este bun între fân, căci pe acela

pătrunzându-l mirosul îl face plăcut, mai ales oilor le place și verde.

Pimpinea (*Pimpinella Saxifraga*). Mai ales crește pe rături în stare sël-batică și trăește mulți ani.

Lapțiu (*Chaerophyllum sylvestre*). Mai ales îi priește pămintele mai reventose și umbroase, din dînsul se poate dobândi mult nutremânt căci crește aproape de un metru înălțime. Pentru vacile cu lapte este un nutremânt foarte plăcut și bun.

Brânca ursului (*Heracleum Sphondylium*). Crește pe păminte lutoase și mărgoase, mai ales având acele humus. Pentru fenaț este o iarbă foarte bună, trăește mai mulți ani.

Pimpinela (*Poserium sanquisorba*). Mai ales crește bine pe păminte mărgoase și văroase, nu suferă umezeala. Animalele o pasc cu plăcere se înfrățoșează foarte bine și rămâne verde lungă vreme dacă nu este mare gerul. Se poate cosi, de două-ori fiind o iarbă foarte aromatică dă un fân excelent de bun mai ales pentru oi. Pentru oile cari sufer de putreziune, fiindcă conține mult tanin este un leac foarte bun.

Coadă șoarecelui (*Achillea millefolium*). Se face sël-batică. Pe păminte nėsipoase, lutoase, umede, care conțin humus. Îndată primăvara începe a crește și până toamna târziu durează. Mai ales pentru vaci și oi este un nutremânt bun și plăcut supoartă ușor ori-care temperatură: căldură, secetă și frig, până se află în stare tină, vitele o pot paște necontent. Cotorul ei se înlemnește foarte lesne, de aceea e mai bună de păscut; dar' cosită ajungând între fân, deși tuleul și frunzele subțirele abia pot da fân, pentru aroma ce o dă peste tot fânul este bună.

Rogozul (*Tanacetum vulgare*). Pe pământurile nėsipoase și seci se face și sël-batic, care trăește mai mulți ani și îmbunătățește pământul. Mai mult este bun pentru oi, conținând mult tanin și olei fugativ, așa acelora este foarte sănătos.

Artemisia, pelinul (*Artemisia vulgaris et campestris*). Mai ales crește pe păminte nėsipoase și seci, cu deosebire pentru nutrirea oilor așa în stare verde e foarte sănătos.

Dragua (*Artemisia dracunculus*). Crește mai pe toate felurile de pământ, având aromă și miros foarte plăcut pentru fenațe este bună.

Plantagina (*Plantago lanceolata*). Prețutindenea crește sël-batică, chiar și pământurile curate nėsipoase îi sunt plăcute.

Lucrul din stupină în luna Maiu.

În cele mai multe părți pentru albine în această lună este vremea cea mai bună pentru purtatul de miere și ceară, fiindcă florile cele mai multe cad în cadrul acestei luni. Tot în această lună se pregătesc cei mai mulți roi arti-

ficioși, lucru are stuparul destul, numai voea și paciența se nu-i lipsească.

Nainte de toate trebuie pregătite coșnițele trebuincioase, curățindu-le de: pulvere, mucezală și alte maculaturi. Care nainte de așezatul roilor se freacă cu iarba stupilor și miere, căci știut este că coșnița murdară înzadar va fi întrebuințată pentru roi, aceia o părăsesc și nu le putem lua folosul. Ramele din coșnițele măiestrite le pregătim, punând pentru începutul fagurilor câte o scrije de faguri artificioși sau ceară topită cu ajutorul direcționalului, că așa se poată ave albinele direcțiunea dată de unde pot începe clădirea fagurilor, că din contră vor clădi curmeziș peste rame.

În această lună se pot ajutara stupii mai slabi și adecă prin schimbarea coșnițelor, când albinele poartă mai tare, stupul mai bun se pune în locul celui mai slab și cel slab în locul celui mai bun, astfel albinele intrând la stupul mai slab îl întăresc, aceasta se face mai ales cu coșnițele simple. Căci în cele măiestrite această, întărire egalizare sau sporire se face prin ramele cu albine, miere și pui. Fiindcă albinele află și pe afară nutremânt de ajuns, încetăm cu nutrirea speculativă; dar' în cas dacă s'ar ivi ploi și frig, încât albinele se nu poată eși afară, atunci trebuie nutrite. Albinele spăriate prin timp urit, pot se-și poarte puii din teamă că nu le va ajunge nutremântul.

Adese-ori trebuie măturată scândura de sub albine ca nu cumva se se sporească moliile, care fac multă stricăciune în faguri, tot asemenea trebuie stîrpite furnicile. Pentru aceste se adună unele oase, care se pun în stupină și când sînd adunate pe dinsele multe furnici se opăresc. În coșnițele măiestrite ne facem roi artificioși, împărțind ramele cu faguri și puii după voință.

Cine dorește ca se nu se sporească roiul, ci se se întărească stupii, poate deschide despărțimintele menite anume pentru miere, unde nu intră matca, însă ca se atragă albinele acolo, va așeza o ramă cu miere și pui, pe care nu se află celula cu matcă sau dacă se află aceea o nimicește. În acest despărțiment în rame va pune faguri artificioși, care albinele fi vor complenți și umplă cu miere.

Dacă stupii au roit în toată regula, este bine ca roiul se fie așezat în locul de unde a eșit, ear' coșnița cu matca se fie puse în altul, cu cât se poate mai departe, cu atât mai bine. Prin aceasta roiul dobândește multe albine, și matca este oprită dela roitul des.

Matca bătrână va perde multe albine, dar' avînd pui destui, peste puține zile 'i-se vor sporî lucrătorii. Un stup sau matcă cu care s'a făcut acest lucru trebuie adăpat, căci lipsindu-i albinele are multă trebuință de apă pentru creșterea puilor, neavînd însă muncitoare care se o

poarte, pot peri foarte mulți pui. Cât pentru pregătirea roilor în mod măiestrit în toate cărțile de stupărit se află povețele trebuincioase.

Colica la vitele cornute.

Această boală se ivește mai adese-ori la vite, cu deosebire însă pe acest timp, când ajung la pășune verde, ori că sînt minate la pășune ori că rătăcind ajung în trifoiști sau luțerniști, unde pot adese-ori mânca atîta iarba verde ca se cadă între aceste holde de plante și acolo se crepe. Din care causă plugarii nostri grije bună se poarte, nu cumva se lase uitate vitele, ca acelea se rătăcescă pe asemenea holde.

Această boală provine din dospirea sau fermentarea nutremintelor în stomac, din care se formează vînturi sau gazuri în așa măsură mare, încât dacă nu se face cale acestor vînturi ca se poată eși din stomac în scurtă vreme pot se peară vitele crepându-le stomacul. Mai ales mîncînd vitele iarba udă sau roată, ori doar' brumate pe lângă plantele amintite mai pot da naștere colicei și: napii, curechiul și alte plante grase.

Semnele acestei boale sînt: pantecele umflat, deșertul de-a stînga e bulbucă, mîncarea și rumegarea încetă, ochii animalului sînt bulbucăți și înlemoniți, răsufarea e greoaie și grăbită, care se întemplă cu lărgirea nărilor, n'au odihnă și sînt mult supărate. Picioarele le strîng cătră olaltă, din gură cad bale, spinarea o cărligă, gem greu și răgesc, pe deșertul stîng punîndu-ne urechia auzim un ton tîmpit, dacă în această stare a vitei nu-i dăm ajutor pierd repede.

Pentru vindecarea colicei mai îndatinate sînt următoarele leacuri: Mai întâiu animalului 'i-se toarnă pe gât spirit de amoniac (liquor amoniaci) mestecat cu două părți de apă văroasă cam câte 20—30 gr. odată, această lecuire se repetază tot la 5 minute. În lipsă de acest spirit putem folosi rachiu (horincă) și adecă 100 grm. tot cam în atîta apă, ori 1/2 litru vin bun, sau se ia o mână de frunză de ismă, care ferbîndu-se în jumătate litră apă, care strecurată mestecată cu apă și punînd în dînsa un pocăl de spirit se toarnă la vite. Apoi animalul trebuie frecat bine peste întreg corpul cu un șomag sau legătură de paie ori fîn pînăce începe a răgăi și se pornesc vînturile.

Dacă pe lângă toate aceste încercări boala nu s'ar pută delătura, atunci luăm o țeve anume gătită pentru slobozirea vîntului pe gât, se pune în gură un lemn găurit, ca se nu poată strînge țevea, apoi prin acest lemn tindem a străbate cu țevea pînă în stomac, apoi prin aceasta slobozim vîntul sau gazul, care a umflat bindeul, îndatîce gazurile sau putut deșerta, vita se însănătoșează.

Cea din urmă încercare de care se poate folosi economul, dar' când trebuie se fie aproape și măcelarul, că dacă nu vede reușire se junghie vita este: străpungerea stomacului cu așa numitul trocar. Unde deșertul este mai bulbucă; din partea dreaptă stînd, — apăsăm de sus în jos trocarul în stomac ca în acela se între de 6—10 cm., după aceea scoatem afară stiletul, lăsînd teaca în stomac cam 15 minute, ca pe aceea se poată eși gazurile din dînsul. Cu stiletul curățim din cînd în cînd teaca de necurătenia ce ar umplă-o. Dacă vita s'a desumflat scoatem trocarul și unde a fost aplicat ungem locul cu terpentin subțire ori duhot spre a depărta prin putoarea acestora muștele dela rană.

Putînd mîntul vita trebuie ținută în grajd câteva zile, dacă atît apetitul cît și rumegarea ar fi încetat și vedem că se prind greu de mîncare, atunci folosim următoarea pulvere din potecă (farmacie), care se împărțește în 6—10 părți, apoi o dăm dimineața și seara câte o parte.

Rp. Pulv. rad. gentianac
gram. quadraginta
Sal. Glauber
gram. ducenta
m. f. pulv.

Apărarea cea mai ușoară a vitelor de acest morb este, ca se nu le mînam nici cînd vitele flămînde la pășune grasă, udă sau roată. Se nu le nutrim cu plante veștede sau de acele care stînd pe olaltă au început a se înferbenta.

Știri economice.

Congres economic. În 19 l. c. s'a deschis în Budapesta un congres al economilor unguri din Ungaria și Transilvania, la acesta s'au înfătoșat aproape o miie de membri din șirul celor mai avuți economi. Într'atîta este vrednică sfătuirea ce s'a urmat acolo și de atențiunea noastră, căci nu noi, dar' chiar Ungurii se plîng că pe lângă multele sarcini ce poțeste cărna dela poporul plugar îl ruinează total. Dacă stăpînirea nu dorește ca poporul se părăsească pămîntul străbun, atunci după cele arătate în congres, trebuie se caute leacul de a vindeca aceste stări atît de contrare cu starea economică.

În acest congres s'au făcut multe mărturisiri foarte prețioase și chiar zdrobitoare pentru stăpînire, care vine și stoarce poporul pînă la mîduvă; dar' de sporirea venitelor și isvoarelor de traiu nu se îngrijește. Din sfătuirile ce s'au ținut, congresul economilor în 5 despărțiminte a luat unele hotăriri foarte însemnate, care le vor trimite ministrului de agricultură în formă de rugare, ca se se îngrijească prin legi a ușora soarta plugarilor și economilor din țeară. Cârma n'a vîzut cu ochi buni adunarea sau congresul acesta, și a fost silit a auzi multe neajunsuri ce apasă umerii plugarilor, a știut că nu va fi lăudată, deci ar fi dorit ca se poată împedeca congresul; dar' toate înzadar, că de ce s'a temut stăpînirea nici n'a scăpat.

Cu mult sînt mai multe și mai grele năcazurile economilor din țeară decît se poată

fi amuțit strigătul de durere, decât să poată silit la tăcere pe agrarii sau domii cei mai avuți, care ved și ei că din pământ abia se mai poate câștiga ceva, că tot venitul îl înghițesc dările mari și lucrul scump, când bucatele n'au preț. Așa acestia lecuire poftesc.

Din punctul de vedere al economiei, trebuie să fim cu bună grijă nu cumva să ajungem a vinde exploatat poporul și dus în sinul însoțirilor străine, ci și noi să ne adunăm puterile și prin voință tare și noi să întemeiem băncile rurale.

Adunarea generală a însoțirilor rurale. În 19 I. c. st. n. s'a ținut în Budapesta adunarea acestor însoțiri, dintre care s'au înființat unele și prin satele noastre, și față de care noi trebuie să avem o deosebită grijă, căci pe calea creditelor ușoare tinde a străbate în șirul poporului nostru dela sate o putere străină, care prin capitalul, de care trebuie să ne ferim, se nisuește se sclăviseze și cucerească în mreja sa poporul.

Din raport dăm următoarele: Însoțirea centrală, care și-a început lucrarea în anul trecut pe timpul secerișului abia în vremea toamnei și iernii a putut străbate cu lucrarea înainte. Cu deosebire s'a pus mare grijă că însoțirile să se sporească în Transilvania, unde s'a arătat mai mare lipsă, dar' s'a putut străbate cu greu îngreunând atingerea depărtarea mare. În anul trecut s'au întemeiat în 100 sate 60 însoțiri cu 4480 membri 10.068 părți fundamentale de câte 10 fl., între aceste sunt 34 aici în Transilvania, așa sunt în 268 sate 200 însoțiri.

În cele trei luni din acest an s'au întemeiat 100 de însoțiri în 138 comune cu 5287 membri și 17.107 părți, așa numărul total este 300, fără altele 20 care s'au întemeiat cu centrul în Mișcolț și care s'au alăturat prin stipulare la acestea. Pentru trebuințele însoțirii banca centrală a escomptat pentru membri cambii numai în anul trecut în preț de: 6,824.308 fl., din care sumă s'au replătit cambiile expirate în preț de: 4,344.575 fl. Din învîrtirea banilor în anul trecut se arată o dobândă curată de 13.468 fl. 62 cr.

Epidemia porcilor. Din Kőbánya se face cunoscut, că s'a ivit o boală înspăimântătoare între porci, așa încât în câteva zile au perit peste 2000. Ministrul de agricultură a ordonat cea mai aspră carantină. Până în 24 I. c. nu s'a putut afla cauza adevărată a boalei și calitatea aceleia. Unii susțin, că prin carnea de porci adusă cu vagoanele s'a importat din America, alții cred că din Galiția s'a adus prin vagoanele care n'au fost destul de bine desinfectate. Însă părerea cea mai întemeiată și a multora este că cauza se poate reduce la greunțele cucuruzului din anul trecut, care n'a fost destul de copt și bun și acesta ar fi cauza adevărată a îmbolnăvirilor.

Ca pe viitor să poată fi scutiți economii de pagubele foarte mari și epidemie, părerea celor mai mulți este: ca să fie împărțiți porcii mâi în multe locuri din țeară și să nu fie adunați în număr atât de mare laolaltă, că așa ivindu-se boalele într'un loc să poată fi scutite altele.

După părerea noastră este de prevăzut, că prin această calamitate, care abia s'ar pute opri, vor peri foarte mulți porci și prețul acestora peste întreaga țeara în scurtă vreme se ridică în mod foarte simțibil.

Export de unt în Brasilia. Însoțirea „Hungaria“ din Budapesta, care și-a început activitatea abia de o jumătate de an, și în lipsă de mașine pentru împachetare nu s'a putut exporta untul numai pe piețele mai însemnate din Europa. Având însă în prezent stabilimentul de pregătit cutiile de pleu, în care untul se închide de totului scutit de aer, adecă hermetice. A putut face export mai mare prin Fiume către Brasilia, după-cum arată datele statistice a expedit: 11.209¹/₂ chgr. unt în 326 lăzi și 22.440 cutii (scatule) de pleu. Tot atunci a exportat însoțirea în Salonic 200 chgr. Dacă dintre economii nostri ar voi cineva a sta în legătură cu aceasta însoțire și ar pute produce unt, mai ales în locuri mai depărtate de oraș, unde nu se poate vinde laptele, făcă tocmeala cu această însoțire care cumpără ori-cât unt și s'ar trimite. Mai ales acum în timpul de vară economii de prin sate nu pot trimite servitorii dela lucru prin orașe pentru-ca se vîndă laptele, că de multe-ori nu pot câștiga atîta cât se perde cu ziua, adecă cu timpul.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 68. Am o vacă de 6 ani bătrână, care în iarna trecută a început înțercarea, abia fiindu-i vițelul de 5 luni. După aceea am muls-o până am mai căpătat ceva lapte, cu mult mai puțin însă de cum a avut în anii trecuți. Am mînatu-o la pășune, dar' se umfla la foale și deșerturile de ambe părțile, apoi nici nu rumega. Ce așa avé de făcut ca să pot vindeca vaca.

Iezvin.

Todor Novac, plugar.

Răspuns. Atât înțercarea, cât și umflarea vacii vine din ceva boală din lăuntru. A spune leac după chibzueală la boale interne, fără a constata morbul, nu se poate. N'ai alta decât să te sfătuești cu veterinarul cercual, sau să o vinzi pentru măcelărie. Din cele împărțite, încât am putut pricepe, așa se vede, că vaca pătimizește de colică, deci nu o scoate la pășune verde, ci pune-te și o nutrește în grajd cu fîn mestecat cu iarbă. Boala nu este așa primejdioasă, se poate delătura mai ușor, dacă n'ar fi împreună cu alt morb din lăuntru, așa se vede n'a erupt repede, în care cas umflarea sau colica trebuie vindecată repede.

Întrebarea 69. Mă rog a-mi răspunde în „Economul“ că de unde mi-aș pute procura o pușcă bună de vînat?

Greibenis.

O. M.

Răspuns. Pușca bună de vînat poți afla în ori-care neguțătorie, care s'a îndatinat a vinde asemenea unelte, asta trebuie că o știi și d-ta fără să ne întrebă. Dar' dacă totuși ai gând serios să cumperi și voești o firmă mai de încredere, adresează-te la neguțătorul din Sibiu Karol F. Jikeli, Piața-mică, comunicându-i ce sistem de pușcă dorești.

Întrebarea 70. Mă rog a-mi-se da îndrumările de lipsă, că pe ce cale aș pute stîrpi hreanul din o livada, rît de cosit, care nu o pot preface în arător, din cauza că e loc umed.

Am probat a scoate singuraticile rădăcini din o afunzime de 30—40 ctm., dar' în alt an eară au răsărit.

Derșia.

Ioan Șerban, învățător.

Răspuns. Hreanul de pe livadă sau rîtul de cosit numai așa îl vei pute stîrpi, dacă vei ara pământul sub plante de sapă, alt mijloc ar fi, că atunci când livada este plină de apă să probezi a smulge hreanul ca să ese

cu rădăcini cu tot din pământ. Ori-cum ai scoate prin săpare rădăcinile, totuși rămân vlăstarii tineri cari de nou cresc. Probează prin aroace a stîrpi umezala, sau dacă situația locului iartă, fă curs apei în oare-care direcțiune, apoi pune-te și ară locul sub sfecele ori napi, sapă-i de 3—4-ori pe an, apoi vei scăpa de hrean. Ori ară-l și cultiva-l cu hrean bun, care dă mai mult ca fînul, aceasta ar fi cea mai bună răbunare și cel mai înțelept lucru din punct de vedere economic.

Întrebarea 71. Binevoști a-mi spune, că în ce mod aș pute stîrpi purecii de pe răsadnița de curechiu, că curechiul răsărit tot îl mîncă. Așa și în anul trecut l-au mîncat încă și după-ce l-am răsădit în grădină. Am cercat multe, am presărat cenușe, funingine, l-am udat cu apă pipărată, și toate au fost înzadar, apoi noi dela curechiu tragem mari foloase.

Mosimiția.

Ioan Gaitia, econom.

Răspuns. În nr. 12 întrebarea 33 a „Economului“ s'a dat răspuns la o asemenea întrebare, prin următoarele:

Plantele se scutesc prin Zacherlin fluid, un fel de apă pregătită anume pentru stropirea și scutirea plantelor contra insectelor. Deci vei cumpăra din apotecă (farmacie) o glaje de Zacherlin și o pompă de stropit, aceasta costă 1.40—2 fl. Dimineața înainte de răsăritul soarelui și seara după apus, vei stropi florile de curechiu cu apa de Zacherlin, vei pune pompa în oiagă, apoi prin apăsarea aerului pompa scoate leacul pe un tub subțire în formă de ceață, așa că pătrunde prin toate floricelele. Tot asemenea se scutesc și alte flori sau legume de strivirea ori-cărei insecte.

Ar fi bine dacă cetitorii nostri ar fi mai cu grijă la răspunsurile date, ca dacă odată răspundem unuia, să nu ni-se pună tot acea întrebare din partea altuia. Din care vedem, că unii numai când le vine în gând ne întrebă, fără să caute că la întrebarea lor află răspunsul, vreu a ști multe, dar' cetesc puțin!

Întrebarea 72. Vă rog să binevoști a-mi răspunde: De unde pot procura dafin (laur) cu frunzele aromate? Cum se cultivă? Reușește în părțile muntoase?

Sibiel.

I. Popescu, econom.

Răspuns. Dafinul fiind o plantă pentru climatele mai calde, n'ai să te cheltuești cu dînsul, că faci numai o încercare foarte zadarnică.

Întrebarea 73. Am un pîr în grădină și în tot anul înflorește foarte frumos, încât nu se mai vede pe el altceva numai flori și când ar fi să aducă roadă perele cad înainte de coacere abia ajung a se coace câte-10—15 pere.

Răspuns. Pomul de sub întrebare este prea gras ori prea slab. Dacă este prea gras și are vlăstare pline de suc, acelea toamna ori primăvara toate trebuie retezate, da numai de un lat de mână lungi să lași vlăstarele crescute într'o vară. Împrejurul rădăcinilor să pui pământ mai slab.

Dacă pîrul ar fi prea slab, încât din această cauză nu poate păstra roada, pune-te sapă jur împrejur pe lângă dînsul, apoi mestecă gunoiu cu pământul săpat, samănă în săpătură ceva ierburi, dacă ar fi pe rît, ori plante dacă ar fi în grădină.